

Näkökulmia tehtäviin ja kuviin

Tehtävä 1

Mitkä asiat tekevät Yhdysvalloista maailman johtavan suurvallan?

- Yhdysvallat on maailman suurin talous.
- Se on maailman voimakkain sotilasmahti ja sillä on kyky käyttää sotilaallista voimaansa (lentotukialukset, kauko-ohjatut lennokit, sotilastukikohdat).
- Se käyttää paljon rahaa aseisiin.
- Yhdysvallat on tieteellisen tutkimuksen johtava maa.

Tehtävä 2

Miten Yhdysvaltojen ulkopolitiikkaan vaikuttivat

a) kylmän sodan päättyminen

- NL:n hajoamisen jälkeen USA oli maailman johtava maa. Se saattoi harjoittaa yksipuolista päätöksentekoa.

b) WTC-isku?

- USA aloitti ”terrorismin vastaisen sodan”. Se hyökkäsi Afganistaniin ja Irakiin ja juuttui vaikeasti voitettaviin sotiin.

Tehtävä 3

Anna esimerkkejä Yhdysvaltain haukkamaisesta ja kyyhkymäisestä ulkopolitiikasta.

haukkamaisesta

- sotiminen Irakia vastaan vuonna 1991
- hyökkäys Afganistaniin loppuvuodesta 2001
- hyökkäys Irakiin vuonna 2003
- ohjuspuolustusjärjestelmän rakentaminen Eurooppaan
- Donald Trumpin ja Joe Bidenin jyrkkä suhtautuminen Kiinaan
- Yksittäiset tappoiskut terroristijohtajia vastaan

kyyhkymäisestä ulkopolitiikasta.

- Suhteiden parantaminen Kuubaan Barack Obaman presidenttikaudella
- Yhdysvaltain rauhankäytösyritykset Israelin ja Palestiinan välillä
- Joe Bidenin pyrkimys palauttaa hyvät suhteet liittolaisiin Trumpin kauden jälkeen

Tehtävä 4

Millä perusteilla Barack Obamaa voidaan pitää idealistina ja Donald Trumpia realistina?

- Barack Obama uskoi sopimukseen perustuvaan maailmanjärjestykseen ja puhui voimapolitiikkaa vastaan. Hän paransi Yhdysvaltojen suhteita Irakiin ja Kuubaan ja esim. liitti USA:n Pariisiin ilmastopöytäkirjaan. Toisaalta hänen kaudellaan moni asia ei muuttunut ja USA oli jumissa vanhoissa kriiseissään mm. Afganistanissa ja Irakissa.
- Donald Trump ei kunnioittanut kansainvälistä sopimusjärjestelmää, vaan ajoi oman maansa etua. Trumpin ulkopolitiikka oli vaikeasti ennustettavaa ja häikäilemätöntä ja hän rikkoi maansa välejä myös vanhoihin liittolaisiin, kuten Nato-maihin.

Tehtävä 5

Mitä tarkoittavat käsitteet Monroe-oppi ja dominoteoria, ja miten näitä kahta periaatetta on toteutettu Yhdysvaltain ulkopolitiikassa? (yo-tehtävä S2010)

- Monroe-oppi tarkoittaa Yhdysvaltojen eristäytymispolitiikkaa 1800-luvun alusta toiseen maailmansotaan. Opin mukaisesti Euroopan valtiot eivät saaneet puuttua Amerikan mantereeseen asioihin ja vastaavasti Yhdysvallat ei puuttunut Euroopan asioihin. Yhdysvallat katsoi kuitenkin oikeudekseen puuttua Latinalaisen Amerikan asioihin. Se esiintyi Latinalaisen Amerikan suojelijana, mutta hyödynsi aluetta taloudellisesti.
- Yhdysvallat noudatti oppiaan melko uskollisesti. Esimerkiksi ensimmäiseen maailmansotaan se liittyi vasta myöhemmin mukaan. Sodan päätyttyä Yhdysvallat palasi eristäytymispolitiikkaan. Myös toiseen maailmansotaan Yhdysvallat tuli myöhemmin mukaan.
- 1950-luvun alun Yhdysvalloissa syntyneen dominoteorian mukaan yhden valtion siirtyminen kommunismiin voisi johtaa sen naapurimaiden siirtymisen kommunismiin. Käsite liittyy kylmän sodan aikaan ja opin syntyyn vaikutti Kiinan muuttuminen kommunistiseksi 1949. Yhdysvallat pyrki aktiivisesti ehkäisemään kommunismin leviämistä Aasiassa, mikä johti mm. Korean sotaan ja Vietnamin sotaan.

Tehtävä 6

Vertaile pilakuvia Barack Obamasta ja Donald Trumpista.

a) Minkälaisena johtajina heidät kuvataan?

- Barack Obama kuvataan rauhallisena miehenä. Obama puhuu YK:n edessä. Hän suhtautuu kansainväliseen yhteistyöhön ja maailman tulevaisuuteen positiivisesti ("Yes we can"), vaikka muut maat riitelevät keskenään.
- Trump on yksin kuvassa. Trump ei tee yhteistyötä kenenkään kanssa, vaan johtaa itse. Asento on itsevarma ja hänet kuvataan suurisuisena meuhkaajana.

b) Arvioi, käsittelevätkö pilakuvat kyseisten johtajien presidenttikautta osuvasti. Perustele näkemyksesi.

- Obama-pilakuva on osuva. Häntä pidettiin rauhan ja yhteistyön edistäjänä ja kuten kuvakin kertoo, Obamalta toivottiin suuria tekoja. Tästä osoituksena Obama sai Nobelin rauhanpalkinnon heti presidenttikautensa alussa (2009).
- Toisaalta pilakuva tuo esiin myös sen, kuinka Obamaan ladattiin aivan liian paljon odotuksia. Hän ei pystynyt ratkaisemaan isoja ongelmia, eikä USA:n ulkopolitiikka hänen kaudellaan olennaisesti muuttunut.
- Myös pilakuva Trumpista on osuva. Hän tuli kuuluisaksi arvaamattomilla kannanotoillaan ja vaikeasti ennustettavalla ulkopolitiikallaan. Tähän kuvaan sopii hyvin maapallon pyörittäminen. Trumpin aikana Yhdysvaltojen suhteet liittolaisiin, kuten muihin Nato-maihin, heikkenivät.